

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет музичного мистецтва та хореографії
Кафедра музикознавства та музичної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи
Наталія ВІННІКОВА
«24» вересня 2024 р.

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ НАУКОВО-ВИКЛАДАЦЬКА ПРАКТИКА

для аспірантів

спеціальності 025 Музичне мистецтво

освітнього рівня третього (освітньо-наукового)

освітньо-наукової програми «Музичне мистецтво»

Київ – 2024

Розробники:

Олексюк Ольга Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри музикознавства та музичної освіти

Опанасюк Олександр Петрович, доктор мистецтвознавства, доцент,
професор кафедри музикознавства та музичної освіти

Бацак Костянтин Юрійович, кандидат історичних наук, доцент, доцент
кафедри музикознавства та музичної освіти

Програму практики розглянуто і затверджено на засіданні Вченої ради
Факультет музичного мистецтва та хореографії

Протокол від «24» вересня 2024 року № 8
Секретар _____ (Тетяна СУХОМЛІНОВА)

Програму практики розглянуто і затверджено на засіданні кафедри
музикознавства та музичної освіти

Протокол від «18» вересня 2024 року № 14
Завідувач кафедри _____ (Ольга ОЛЕКСЮК)

Програму практики погоджено з гарантом освітньо-наукової програми
«Музичне мистецтво»

Гарант освітньо-наукової програми _____ (Олександр ОПАНАСЮК)
18.09.2024 р.

Програму практики перевірено

24.09.2024 р.
Завідувач аспірантури, докторантури _____ (Ілона ТРИГУБ)

Пролонговано:

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид практики	Науково-викладацька	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	6/180	
Рік навчання	3	3
Семестр	5	5
Обсяг кредитів	6	6
Обсяг годин	180	180
Тривалість (у тижнях)	4	4
Форма семестрового контролю	Залік	

2. База практики

Організатором практики аспіранта є випускова кафедра аспіранта.

Базою для проходження практики є кафедра, на якій працює керівник або випускова кафедра.

3. Мета та завдання науково-викладацької практики

Мета: поглиблення і розширення комплексу професійних компетентностей аспірантів, необхідних для майбутньої самостійної науково-педагогічної діяльності.

Завдання:

- застосування теоретичних знань із спеціальних і психолого-педагогічних дисциплін у вирішенні конкретних завдань та ситуацій у процесі викладання та наукової діяльності;

- формування психолого-педагогічних та методичних умінь викладання відповідних навчальних дисциплін у системі вищої школи;

- вироблення умінь організації основних форм навчання у вищій школі, застосування сучасних технологій і методик навчання;

- формування умінь дослідницької взаємодії і педагогічного спілкування зі студентською аудиторією;

- набуття досвіду викладацької роботи, морально-етичних якостей викладача вищої школи, індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, потреби в самоосвіті;

- набуття умінь організації основних форм навчання у вищій школі, застосування сучасних технологій і методики навчання;

- набуття досвіду викладацької роботи, індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності;

- оволодіти сучасними методами збирання, аналізу та обробки наукової інформації;

- оволодіти вміннями викладати здобуті результати у вигляді публікацій, доповідей, тез тощо.

Проходження практики передбачає формування у аспіранта загальних та фахових компетентностей відповідно до освітньо-наукової програми:

Код програмних компетентностей	Значення компетентностей
ЗК 1	Здатність до розуміння широкого кола філософсько-світоглядних питань, системних зв'язків між явищами і процесами; критично мислити; використовувати набутий особистісно-професійний досвід для вирішення наукових і фахових завдань; до аналізу міждисциплінарних явищ і процесів; реалізації власного аксіологічного та наукового потенціалу.
ЗК 2	Уміння орієнтуватися в сучасній методології освіти; здатність до застосування методів наукового пізнання; методологічно і технологічно грамотно здійснювати наукове дослідження, інтерпретувати його результати.
ЗК 3	Здатність до критичного аналізу, оцінки сучасних наукових суджень, здатність генерувати оригінальні теоретичні конструкції, гіпотези та дослідницькі питання; здатність обирати і застосовувати методи дослідження, що відповідають предмету й завданням дослідження; здатність здійснювати комплексні дослідження, у тому числі – міждисциплінарні.
ЗК 4	Здатність здійснювати міжособистісне спілкування іноземною мовою; формування мовного, соціокультурного, компенсаторного компонентів; здатність вести науковий пошук і створювати науковий продукт з використанням іноземної мови.
ЗК 5	Здатність за допомогою інформаційних технологій аналізувати, відбирати, обробляти необхідну інформацію.
ФК 1	Володіння науковою термінологією, як загальною, так і предметною; знання сучасної нормативно-правової бази розвитку освіти; вміння узагальнювати інноваційний педагогічний досвід у власному науковому дослідженні; теоретична і практична готовність до здійснення активної педагогічної діяльності, орієнтованої на якісне перетворення особистості науковця.
ФК 2	Готовність до самовдосконалення і безперервного опанування нових знань, вміння передавати науковий, професійний досвід; здатність до мобільності у змінах професійного позиціонування на ринку праці, готовність до прийняття інновацій; здатність розробляти комплексне методичне забезпечення навчальних дисциплін, що викладаються.
ФК 3	Уміння адекватно оцінити власні здібності, можливості; обирати найефективніші варіанти поведінки в тій чи іншій ситуації; долати критичні педагогічні ситуації; здатність планувати та вирішувати завдання власного професійного і особистісного розвитку.
ФК 4	Здатність проводити аналіз власних наукових результатів; володіти діагностичним інструментарієм оцінки результатів експериментальної роботи; оцінювати наукову та практичну цінність завдань, які вирішуються у власному дослідженні.
ФК 5	Здатність будувати ефективні комунікативні дії в певному колі ситуацій міжособистісної взаємодії, уміння сформулювати тактичний план і реалізувати його на основі соціальних навичок.
ФК 6	Здатність до аналізу музичних творів, явищ музичної культури, музичних жанрів, творчості композиторів; уміння теоретично осмислювати формотворчі принципи музичних творів, розуміння змісту їхніх стильових і виразових особливостей.
ФК 7	Належне володіння необхідними знаннями в галузі музичної освіти і

	педагогіки; володіння відповідною науковою термінологією; здатність до аналізу музично-освітніх процесів у розвитку музичної освіти та музичного мистецтва в цілому.
ФК 8	Здатність працювати з історичними джерелами у фондах архівів і бібліотек, з науковою літературою; вміння аналітично мислити, ставити проблему та розуміти шляхи її подолання; критично оцінювати власні результати в контексті сучасних наукових досліджень у галузі музичного мистецтва і музичної освіти; здатність аргументовано викладати і захищати свою наукову позицію в науковій дискусії.

4. Результати проходження науково-викладацької практики

Результати проходження практики відповідно до освітньо-наукової програми :

Код	Значення програмного результату
РН 1	Сформованість світогляду, активної громадянської позиції, загальної культури.
РН 2	Уміння аналізувати й інтерпретувати соціальні та культурно – мистецькі явища і процеси, аргументувати власні оцінні судження.
РН 3	Готовність до ефективного використання цифрових технологій у соціальній та професійній діяльності.
РН 4	Готовність до професійного спілкування іноземною мовою.
РН 5	Готовність до застосування методів наукового пізнання, проведення науково-дослідницької діяльності, здійснення наукового дослідження та інтерпретації його результатів, ефективного висвітлення, розповсюдження знань щодо наукових досліджень. Уміння знаходити необхідну інформацію з вітчизняних і зарубіжних інформаційних джерел відповідно до проблеми дослідження.
РН 6	Розуміння специфіки об'єктів дослідження у сфері музичного мистецтва, здатність до критичного мислення, використання набутого особистісно-професійного досвіду у вирішенні наукових завдань та аналізу міждисциплінарних явищ та процесів. Готовність до операційного аналізу, зіставлення, синтезу, порівняння різних музичних явищ і процесів для вирішення визначених науково-дослідницьких завдань.
РН 7	Уміння вибудовувати ієрархію наукових понять за рівнями їхнього узагальнення. Готовність визначати міждисциплінарний характер наукового дослідження, їхні взаємозв'язки та взаємозалежності. Готовність продукувати інноваційні ідеї, проектувати їхнє впровадження у професійну діяльність.
РН 8	Володіння професійним понятійним апаратом з історії та теорії музики, методологією музикознавчого аналізу різноманітних музичних явищ, жанрів, стилів, творчості композиторів, музичних творів.
РН 9	Здатність до особистісної рефлексії, самоконтролю та самоорганізації у процесі наукового пошуку, вирішенні дослідницьких завдань.
РН 10	Здатність до самоаналізу дослідницької діяльності, володіння діагностичним інструментарієм, вміння аналітично мислити, ставити проблему і розуміти шляхи її вирішення; спроможність критичного

	оцінювання результатів дослідження, дотримання норм наукової етики під час дослідницької діяльності; здатність аргументовано викладати і захищати свою наукову позицію в науковій дискусії
РН 11	Здатність до ефективної професійної комунікації в умовах міжособистісної взаємодії та соціальних мережах.
РН 12	Готовність до здійснення науково-педагогічної діяльності у вищій школі, орієнтація у нормативно-правовій базі вищої освіти.
РН 13	Орієнтація в музичному просторі світової та національної культури, художніх напрямках, жанрах і стилях музичного мистецтва, творчості композиторів, спроможність виявляти особливості їхнього розвитку, аналізувати обрану в галузі музикознавства тему для дослідження в контексті актуальних запитів сучасної культури.
РН 14	Орієнтація в освітньому просторі світової та національної культури, педагогічних концепціях, музично-освітніх системах, виявляти особливості їхнього розвитку, аналіз обраної в галузі музичної педагогіки та музичної освіти теми для дослідження в контексті актуальних запитів сучасної культури.
РН 15	Володіння методикою опрацювання історичних джерел у фондах архівів і бібліотек, наукової літератури; володіння професійним понятійним апаратом з історії та теорії музики, методологією музикознавчого аналізу різноманітних музичних явищ, подій, творів; здатність до застосування теоретичних знань при аналізі музикознавчих явищ, проблем, музичних творів чи інших феноменів музичної культури

Результатом успішного проходження науково-викладацької практики здобувачів є:

- Володіння знаннями про основні законодавчі документи, що регламентують освітній процес у закладах вищої освіти; права і обов'язки суб'єктів навчального процесу (викладачів, студентів); характерні особливості підготовки фахівців відповідної спеціальності; методологічні основи теоретичної і практичної підготовки фахівців соціальної сфери; порядок навчально-методичної та наукової роботи кафедри, на якій проводиться практика; програмно-методичне забезпечення навчальної дисципліни, з якої будуть проводитися заняття; специфіку роботи викладачів; психологічні, вікові та індивідуальні особливості груп студентів, де будуть проводитися навчальні заняття, стан їх успішності.
- Уміння інтегрувати теоретичні знання і практичний досвід; реалізовувати дослідницькі якості на практиці; враховувати в педагогічній діяльності вікові та психологічні особливості студентів; створювати та ефективно вирішувати наукові завдання; фахово володіти знаннями курсу, достатніми для аналітичної оцінки, вибору й реалізації освітньої програми; розробляти розгорнутий план-конспект практичного чи семінарського заняття, лекції з навчальної дисципліни відповідно до робочої навчальної програми; брати участь в обговоренні занять своїх колег; правильно й ефективно провести заняття будь-якого виду з врахуванням особливостей аудиторії.

5. Структура науково-викладацької практики

Науково-викладацька практика має дві частини: наукову та викладацьку, кожна з яких містить певний розподіл годин та завдань.

Етапи практики та види діяльності аспірантів	Розподіл годин між видами робіт
Етап 1 Установча конференція у форматі засідання кафедри з науково-викладацької практики (отримання завдань, рекомендацій та форми звітності).	2
Етап 2. Наукова практика	88
1) Опрацювання джерелознавчої бази та підготовка матеріалів для наукової статті	30
2) Подання статті до друку	30
3) Підготовка доповіді та участь у конференції	28
Етап 3. Викладацька практика	78
1) Відвідування лекцій, семінарських/практичних занять викладачів	10
2) Планування, викладання та аналіз результатів власної професійної діяльності (проведення лекційних занять, семінарських занять, розробка завдань для самостійної роботи студентів)	68
Етап 4. Підбиття підсумків практики	12
Підготовка та подання звіту про проходження практики	10
Обговорення проведення навчальних занять з викладачами випускової кафедри, презентація результатів практики на кафедрі-базі практики	2
Разом	180

6. Зміст практики

1.1. Особливості організації і проведення практики

Науково-викладацька практика в системі вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні є компонентом професійної підготовки до науково-педагогічної діяльності та є видом практичної діяльності аспірантів щодо здійснення освітнього процесу у закладах вищої освіти, включаючи викладання спеціальних дисциплін, організацію навчальної діяльності студентів, наукову та науково-методичну роботу.

1.2. Завдання аспірантів під час проведення практики

Науково-викладацька практика аспірантів передбачає такі види діяльності:

1. Вивчення досвіду викладання провідних викладачів Університету під час відвідування аудиторних занять з навчальних дисциплін.

2. Розробка плану та змісту навчальних занять, методична робота з дисципліни.

3. Самостійне проведення навчальних занять з дисципліни (семінарів, практичних занять, лекцій).

4. Індивідуальна робота зі студентами, керівництво науковими студентськими дослідженнями.

5. Ознайомлення з інформаційними, довідковими, реферативними виданнями з проблеми дослідження.

6. Написання оглядового реферату з теоретичної частини дисертаційного дослідження.

7. Участь у науково-дослідній роботі кафедри (допомога у підготовці до видання збірників наукових праць, у підготовці і проведенні наукових конференцій тощо).

8. Виступи з доповідями на засіданні кафедри (наукових конференціях молодих вчених, науково-практичних конференціях Університету).

9. Підготовка і написання статті або тез наукової доповіді спільно з науковим керівником дисертаційного дослідження;

Підбиття підсумків практики.

1. Обговорення проведення навчальних занять з викладачами випускової кафедри музикознавства та музичної освіти.

2. Представлення матеріалів конференцій та друкованих публікацій.

3. Презентація результатів практики на кафедрі-базі.

6.3. Обов'язки аспірантів під час проходження практики

1. Під час установчих зборів (до початку практики) ознайомитись з Наказом про проведення практики.

2. Своєчасно прибути на установчі та звітні збори.

3. Одержати від керівника Програму практики, консультацію щодо форм

звітності та оформлення необхідних документів.

4. Ознайомитись із правилами техніки безпеки, охорони праці, внутрішнього трудового розпорядку праці та пунктуально дотримуватися їх.

5. У повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені Програмою практики.

6. Своєчасно оформити звітну документацію.

7. Захистити звіт про проходження практики.

6.4. Обов'язки керівників практики

1. Ознайомити аспірантів із Програмою практики, її метою, завданнями, критеріями оцінювання результатів, вимогами до звіту з практики.

2. Здійснювати контроль за своєчасним прибуттям аспірантів для проходження практики, за виконанням ними Програми практики.

3. Надавати аспірантам методичну допомогу під час виконання завдань практики.

4. Здійснювати контроль умов праці і побуту аспірантів на базі практики, проведення з ними необхідного інструктажу з охорони праці та техніки безпеки.

5. Брати участь в установчих та звітних зборах.

6. Оцінити результати проходження аспірантами практики.

7. Контроль навчальних досягнень аспіранта

Основними звітними документами проходження науково-викладацької практики аспіранта є письмовий звіт з переліком діяльності та виконаної роботи.

7.1. Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів

Вид діяльності аспіранта	Максимальна к-сть балів за одиницю		
		Кількість одиниць	Кількість балів
Відвідування лекцій, семінарських/практичних занять, проведених викладачами	1	5	5
Проведення лекційного заняття	10	2	20
Проведення семінарського/практичного заняття	15	2	30
Розробка завдань для самостійної роботи студентів/модульного контролю	5	1	5
Підготовка матеріалів для статті, публікація	25	1	25
Підготовка доповіді та участь у конференції	15	1	15
Разом		100	
Форма контролю		Залік	

7.2. Форми проведення семестрового контролю

Семестровий контроль здійснюється у формі заліку шляхом виведення спільної оцінки за практику.

Звіт підписується і затверджується керівником практики (науковим керівником) та подається у термін, встановлений кафедрою.

7.3. Критерії оцінювання

Підсумки практики підбиваються на останньому засіданні кафедри, яке передує даті закінчення науково-викладацької практиці.

Критеріями оцінки є:

- Успішність виконання аспірантом індивідуальних завдань практики.
- Дотримання аспірантами етичних правил, правил внутрішнього розпорядку закладів вищої освіти.
- Власна активність, ініціативність аспіранта у процесі виконання завдань практики.
- Повнота, логічність і досконалість звіту про проходження практики.
- Якість, коректність, теоретична грамотність і практична цінність наданих методичних матеріалів.

Оцінка процесу проходження практики аспірантів керівником є рекомендаційною. Підсумкову оцінку надає кафедра на основі виступу аспіранта та представлених звітних матеріалів, засвідчених керівником практики.

7.4. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками.
B	82 – 89	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX F	1– 59	Незадовільно з обов'язковим повторним проходженням – досить низький рівень знань/умінь/навичок, що вимагає повторного проходження

8. Рекомендована література:

1. Клековкін О.Ю. Мистецтво: Методологія дослідження: Метод. посібник / Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України. К.: Фенікс, 2017. 144 с.
2. Корній Л.П. Джерелознавство історії української музичної культури: монографія. Київ : ІМФЕ ім. М.Т. Рильського : Ніжин: Лисенко М.М., 2019. 312 с.
3. Немкович О. Українське музикознавство ХХ століття як система наукових дисциплін : монографія Київ: НАНУ, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського, 2008. 534 с.
4. Олексюк О.М., Бондаренко Л.А. Методика викладання музичних дисциплін у вищій школі : навч. посіб. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2018. 112 с.
5. Олексюк О.М., Тушева В.В. Методологія наукових досліджень у галузі мистецтвознавства та музичної педагогіки : навч. посіб. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 176 с.
6. Олексюк О. Музична педагогіка: навч. посіб. Для студ. ВНЗ культури і мистецтв / О. Олексюк. – К.: КНУКіМ, 2006. – 187 с.
7. Самойленко О. Наукові обрії сучасного українського музикознавства // Мистецтвознавство України. Вип. 11. Київ, 2010. С. 38–45.
8. Чекан Ю. І. Музична сфера сучасної культури: виміри та конфігурації // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Вип 129 (2020). С. 81–91.
9. Шип С. В. Методологія музикознавства. Постановка проблеми та основні поняття // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Вип 129 (2020). С. 9–25.

